

Vaste plant + bijbehorende kennis stimuleert verkoop aan gemeente

Vaste planten zijn lang weggeveest uit het plantsoen. Want de gemeenteman mist vandaag de dag de kennis hierover en denkt bovendien dat een vasteplantenvak duur is. PPO Bomen deed daarom uitgebreid onderzoek naar de toepassing van vaste planten in het openbaar groen. Wat blijkt? Kansen genoeg voor de vaste plant, als je er maar de benodigde kennis bij levert.

Voor consumenten zijn vaste planten al jarenlang een geliefd onderdeel van hun tuin, gezien de verkoopcijfers op tuincentra. Het is daarom jammer dat diezelfde mensen, als bewoners van een gemeente, zo weinig vaste planten in het openbaar groen tegenkomen.

Een belangrijke reden waarom gemeenten zeggen geen vaste planten te willen gebruiken, is dat ze de aanschafkosten per m² hoog vinden. Dat is jammer, want vaste planten geven heel veel waar voor hun geld, in de vorm van kleur en variatie. Engels onderzoek heeft aangetoond dat groen een grotere positieve invloed op mensen heeft als er meer soorten in voorkomen.

In Nederland wordt de streefhoekveelheid van 75 m² openbaar groen per woning in veel gemeenten niet gehaald. De grote variatie die met vaste planten te bereiken is, zou dit gemis deels kunnen compenseren. Wanneer het kostenplaatje over een langere tijd wordt bekeken, en ook de onderhoudskosten worden meegenomen, is een vasteplantenbed op de lange termijn niet duurder dan bijvoorbeeld een grasveld of heestervak. Het is dan wel noodzakelijk om onderhoudsvriendelijke planten én de juiste planten voor de locatie te kiezen (kader:

Rapport

Begin maart is bij PPO het rapport 'Vaste planten in Nederlands openbaar groen' verschenen. Daarin wordt een uitgebreid overzicht gegeven van zaken die bij toepassing van extensief beheerde vaste planten van belang zijn. Wie kan inloggen op www.tuinbouw.nl kan het als pdf-file opvragen (zoek op project 11264). De papieren versie van het rapport is via www.ppo.wur.nl te koop (zoek op Publicaties, Rapporten bomen).

Foto's: PPO Bomen

Wie behalve de vaste planten ook de kennis aanlevert, heeft alle kans van slagen op de openbaargroenmarkt.

Succes met plant en beplanting). Ook een goede voorbereiding van het plantenvak is essentieel. Het herstellen van fouten achteraf leidt namelijk wél tot hoge kosten.

Kwekers belangrijke partner

Vroeger hadden de meeste gemeenten een eigen groendienst. Tegenwoordig is dit meestal een onderdeel van een gecombineerde dienst, die al het onderhoud aan de

openbare ruimte uitvoert. De dienst heeft vooral een coördinerende functie gekregen, veel werk wordt aan externe partijen uitbesteed. Dit houdt in dat er bij veel gemeenten bijna niemand meer aanwezig is die – door opleiding of ervaring – kennis heeft van vaste planten. Kwekers kunnen daarom voor gemeenten een belangrijke partner zijn, omdat zij een gedegen advies over de juiste plantenkeuze kunnen geven. Sommige kwekers gaan zelfs een samen-

Criteria voor succes

Vaste planten moeten aan de volgende criteria voldoen, willen zij een succes zijn voor het extensieve beheer:

- sierwaarde, liefst veel kleine bloemen in plaats van weinig grote
- stevig
- voor de meeste locaties 40-70 cm hoog
- in één jaar gesloten gewas, maar niet woekerend
- niet te sterk uitzaaien
- gezond
- winterhard
- geschikt voor de standplaats
- zouttolerant en/of niet giftig, afhankelijk van de locatie.

De voorwaarden voor een onderhoudsvriendelijke beplanting met vaste planten zijn:

- een zeer goede voorbereiding van de plantlocatie, door onkruidverwijdering en grondverbetering
- de juiste planten op de juiste plaats neerzetten
- het juiste aantal planten per m² neerzetten
- bij ontwerp en plantenkeuze rekening houden met het gewenste eindbeeld, en met het kennisniveau van de onderhoudsmensen
- kort na aanplant voldoende zorg aan het vak besteden (wieden, watergeven, inboeten)
- enkele mensen langdurig verantwoordelijk maken voor het plantenvak
- zorgen voor kennisuitwisseling tussen ontwerpers en uitvoerders.

Bert Griffioen: „Je moet kunnen bewijzen dat vaste planten goedkoper zijn”

De ervaring van vasteplantenkweker Bert Griffioen van Griffioen Wassenaar bv is dat vanaf eind jaren '80 vaste planten amper nog werden toegepast in het gemeentegroen. „Omdat de kennis was weggedreven, bij opdrachtgevers, architecten en plannenmakers, werden fouten gemaakt bij de aanleg van de vasteplantenvakken.” Dat leidde tot duur onderhoud, met alle teleurstellingen van dien. Griffioen Wassenaar liet het openbaar groen voor wat het was, en concentreerde zich op de conceptmatige bediening van de tuincentra. Tot Griffioen zich vier jaar geleden afvroeg of er niet toch nog een markt bestond voor vaste planten in het gemeentegroen. En als dat zo was, waarom er dan niets mee gedaan werd. Hij organiseerde een symposium over het onderwerp, kreeg respons en het balletje ging rollen. Griffioen: „De tweede gemeente kwam al met de vraag of we ook het grondwerk konden doen.”

Griffioen rook zijn kans en biedt gemeenten nu een uitgekend totaalconcept aan voor beplanting van het openbaar groen met vaste planten. Griffioen heeft een ijzersterk argument om de gemeenten 'om' te krijgen: kostenbesparing. Hij toont aan dat vaste planten niet duurder zijn dan een klassieke heesterbeplanting, maar juist

Bert Griffioen

goedkoper. Want: „Elke gemeenteman weet dat vaste planten er leuk uitzien. Maar daar gaat het niet om.” Dus troont Griffioen consequent de gemeenteambtenaren mee naar een geslaagde vasteplantenbeplanting in een praktijksituatie. Griffioen: „Dan zien ze met eigen ogen dat het vasteplantenvak niet veel onderhoud vraagt en dus kostenbesparend is.” Doordat veel minder schoffelbeurten

nodig zijn, kan deze kostenbesparing volgens Griffioen oplopen van €2,5 tot €4 per m².

Exacte soort en cultivar

De juiste plant op de juiste plek is de volgende troef van de vasteplantengigant. Griffioen: „Eigenlijk brengen wij de kennis vanuit de kwekerij het plantsoen in.” Want van het enorme sortiment vaste planten, komt volgens Griffioen uiteindelijk maar een beperkt aantal soorten in aanmerking. Een snelle bodembedekking is hierbij het belangrijkste criterium. Daarbij komt het op de exacte soort en zelfs cultivar aan, omdat de ene plant wel gedijt in een park waar ook honden hun poot optillen en de nauwverwante andere nu net niet.

Behalve kennis, levert Griffioen ook de benodigde arbeid en arbeidskracht met de vaste planten mee. Want het bedrijf wil er zeker van zijn dat de planten goed aanslaan. Griffioen: „Vroeger zeiden we: 'Iedere order is er een', maar nu

zeggen we: 'Is het wel verantwoord wat daar gebeurt?'" Griffioen houdt dus de vinger aan de pols, zodat daadwerkelijk een onderhoudsarme vasteplantenbeplanting kan worden gerealiseerd. Dat betekent dat, ondanks dat gemeenten compleet vrij zijn om binnen het totaalconcept te kiezen zaken al dan niet uit te besteden, Griffioen Wassenaar in de praktijk voor 99% zelf het aanplanten verzorgt. Ook het ontwerpen gebeurt steeds meer in eigen huis.

Te veel met product

Het Wassenaarse vasteplantenbedrijf mag inmiddels zo'n 30 gemeenten tot zijn klantenkring rekenen, waarvan meerdere als referentiegemeente dienen. Griffioen verklaart dit succes vanuit het feit dat zij het vermarkten van de vaste plant heel serieus nemen. Een manier van denken die het bedrijf zich al eigen had gemaakt bij het ontwikkelen van het totaalconcept voor de tuincentra. Griffioen: „In de boomkwekerij zijn wij vaak te veel met het product bezig. Maar als je een computer zonder gebruiksaanwijzing verkoopt of een auto zonder sleutel, dan kan het product wel goed zijn, maar wordt het toch een teleurstelling.”

Marrit Molenaar

mmolenaar@hortipoint.nl

werking aan met ontwerpers en groene aanleg- en onderhoudsbedrijven, zodat zij gemeenten een totaalpakket aan diensten kunnen aanbieden. Deze groepen maken succesvol reclame voor zichzelf met goede voorbeeldbeplantingen op praktijklocaties, zoals op rotonden.

Vaste planten kunnen op veel plaatsen in de stad worden toegepast. Ze worden in de binnenstad of bij belangrijke gebouwen gebruikt, met name vanwege hun sierwaarde. Hier is met de juiste plantenkeuze vaak op onderhoud te besparen. Het deel van de stad waar vaste planten vaker gebruikt zou-

den kunnen worden, zijn de woonwijken. In wijkparken, groenstroken, speeltuintjes, bij oversteekplaatsen en op rotonden passen onderhoudsvriendelijke vaste planten goed. Ze kunnen daar gecombineerd worden met bomen, heesters en bloembollen. Typische toepassingen voor vaste planten zijn bijvoorbeeld als bodembedekker in vakbeplanting, als rand om inktijk en inloop in een hoog heestervak te beperken, als boomspiegelbeplanting en langs oevers.

Als het aan de bewoners lag, zouden er veel meer vaste planten in Nederlandse gemeenten mogen staan. Door samenwerking en kennisuitwisseling tussen onderzoek, onderwijs, bedrijfsleven en gemeenten moet dit mogelijk zijn. ■

Margareth Hop

Hop is onderzoeker selectie en gebruikswaarde boomkwekerijgewassen bij PPO Bomen in Lisse, (0252) 46 21 21/margareth.hop@wur.nl.

Dit onderzoek is gefinancierd door het Productschap Tuinbouw

Met een goede plantkeuze kan een gemeente juist besparen op een vasteplantenbed: een perfect verkoopargument dus voor de kwekers.